

พัฒนาการการแต่งงานข้ามชาติของคู่หญิงไทย

กุลภัสสร คำหนูไทย¹ และ ณัฐหทัย มานาดี²
สาขาวิชาลุ่มน้ำโขงศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2}
E-mail: koonlapas.kk@kkumail.com¹, nathama@kku.ac.th²

วันที่รับบทความ: 5 พฤศจิกายน 2566
วันแก้ไขบทความ: 11 ธันวาคม 2566
วันตอบรับบทความ: 15 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง พัฒนาการการแต่งงานข้ามชาติของผู้หญิงไทย เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การแต่งงานข้ามชาติของผู้หญิงไทยผ่านแอปพลิเคชัน ทินเดอร์ (Tinder) โดยบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบ และช่องทางการแต่งงานข้ามชาติของผู้หญิงไทย ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบันโดยใช้ วิธีการทางประวัติศาสตร์และศึกษาจากเอกสารเป็นหลัก ผลการศึกษาพบว่า การแต่งงานข้ามชาติในสังคมไทยเริ่มมีมาตั้งแต่การเข้ามาของพ่อค้าชาวจีนและ ชาวจีนตะวันตกในสมัยอยุธยา จนมาถึงรัตนโกสินทร์ช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่มีการส่งบุตรหลานชนชั้นสูงให้ไปศึกษาต่อที่ ต่างประเทศและหลายคนเลือกแต่งงานกับชาวต่างชาติ แต่เหตุการณ์ที่ทำให้ การแต่งงานข้ามชาติแพร่หลายในสังคมไทยคือสงครามเวียดนาม และการขยายตัวของ ธุรกิจการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้พบเจอกับหญิงไทยที่ทำงาน ในสถานบริการต่าง ๆ โดยงานศึกษานี้ได้ให้ความสำคัญกับช่วงเวลาตั้งแต่ศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมา เพราะเป็นช่วงของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมีบทบาทอย่างมากในการเชื่อมต่อ การสื่อสารออนไลน์ทั่วโลก เอื้อให้ผู้คนสามารถพบเจอ พูดคุย และทำความรู้จักกัน แม้อยู่ไกลกันคนละซีกโลก ซึ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างมากจากอดีตที่ต้องอาศัย การเดินทางเท่านั้นจึงจะได้พบเห็นกัน แต่ปัจจุบันผู้คนสามารถเจอกันได้โดยใช้โทรศัพท์ มือถือหรือคอมพิวเตอร์ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ โดยเฉพาะตินเดอร์ที่ได้รับความนิยม มากที่สุด เนื่องจากมีตัวเลือกให้ใช้งานได้หลากหลาย ตรงความต้องการของแต่ละบุคคล เป็นพื้นที่สาธารณะในโลกเสมือนจริงที่ใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์และคบหาดูใจกัน ระหว่างหญิงไทยและชายต่างชาติ จนนำไปสู่การแต่งงานข้ามชาติในที่สุด

คำสำคัญ: เมียเช่า สามเฝ้ารั้ง หาคู่ ทินเดอร์

Evolving Patterns of International Marriage Among Thai Women

Koonlapas Khamnoothai¹ and Nathatai Manadee²

Mekong Studies, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University^{1,2}

E-mail: koonlapas.kk@kkumail.com¹, nathama@kku.ac.th²

Received: November 5, 2023

Revised: December 11, 2023

Accepted: December 15, 2023

Abstract

This research article aims to examine the historical evolution of international marriage among Thai women, representing a segment of the broader research project titled “International Marriage Among Thai Women Using Tinder.” The study utilized historical and documentary methods to explore the diverse pathways that have contributed to the development of such marriages, tracing back from the Ayutthaya period to the contemporary era. The findings reveal a multifaceted history of international marriage in Thailand, dating back to the Ayutthaya period when Chinese and Western traders first arrived. Subsequently, during the reign of King Rama V in the Rattanakosin period, many upper-class individuals were sent abroad for education, with some choosing to marry foreigners. Notably, the Vietnam War played a pivotal role in popularizing international marriages in Thai society. Furthermore, the growth of the tourism industry, welcoming foreign tourists, created opportunities for encounters between Thai women working in the service industry and foreign visitors. Since the 21st century onwards, the advent of the Internet has revolutionized the landscape of international relationships. Online communication has bridged geographical gaps, enabling individuals to connect, converse, and build relationships across borders. This paradigm shift from traditional, in-person meetings to virtual interactions is exemplified by the widespread use of dating applications, especially Tinder, which provides a variety of features catering to each user’s needs. These platforms serve as virtual public spaces where Thai women and foreign men can establish relationships, ultimately leading to international marriages.

Keywords: Hired Wife, Farang, Dating, Tinder

บทนำ

การแต่งงานข้ามชาติ หรือ Transnational Marriage เป็นการสมรสระหว่างหญิงชายที่มาจากต่างเชื้อชาติ ต่างพื้นที่ และมีลักษณะแปรเปลี่ยนไปในแต่ละยุคสมัย การศึกษาเกี่ยวกับการแต่งงานข้ามชาติมีความสำคัญด้วยเหตุผลหลายประการ และช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของบุคคลที่มาจากภูมิหลังที่แตกต่างกัน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โลกเชื่อมโยงถึงกันมากขึ้นเรื่อย ๆ และการแต่งงานระหว่างประเทศก็เพิ่มสูงขึ้นตามมา การศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการแต่งงานข้ามชาตินอกจากจะสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการแต่งงานที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางประวัติศาสตร์แล้ว ยังอธิบายผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อการแต่งงานระหว่างประเทศ เนื่องจากบุคคลที่มาจากคนละถิ่นฐานมาพบกันและสร้างครอบครัวหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งจะเชื่อมโยงไปยังระบบกฎหมายและการอพยพที่ซับซ้อน เป็นความท้าทายที่คู่รักระหว่างประเทศต้องเผชิญ และส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจ เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับงาน การเงิน และกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน หรือแม้กระทั่งเด็กที่เกิดจากคู่รักชาวต่างชาติที่มักจะต้องเติบโตท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การวิจัยเกี่ยวกับการแต่งงานข้ามชาติจะช่วยให้เข้าใจว่าบุคคลเหล่านี้สร้างตัวตนได้อย่างไร ความท้าทายที่พวกเขาเผชิญ และประโยชน์ของการเติบโตในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยชิ้นนี้แม้ยังคงใช้คำว่า การแต่งงานข้ามชาติ แต่ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า International Marriage เนื่องจากเป็นการศึกษาความเปลี่ยนแปลงของ “วิธีการ” และ “บริบท” ในการหาคู่ต่างชาติหรือคนละสัญชาติ และการแต่งงานข้ามประเทศของผู้หญิงไทยในแต่ละยุคสมัยในเชิงประวัติศาสตร์ มากกว่าการพิจารณาความซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและอัตลักษณ์ข้ามชาติ วัฒนธรรม สังคม หรือเศรษฐกิจ โดยพยายามอธิบายให้เห็นเฉพาะ “พัฒนาการรูปแบบการแต่งงาน” ของผู้หญิงไทยเท่านั้น โดยเริ่มศึกษาจากครั้งแรกที่ปรากฏให้เห็นการแต่งงานระหว่างหญิงไทยกับชายชาวต่างชาติคือสมัยอยุธยา จนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบัน ศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีรูปแบบที่แตกต่างกันตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

พัชรินทร์ ลาภานันท์ (2549) กล่าวว่า การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในสมัยรัชกาลที่ 5 หลังสนธิสัญญาเบาว์ริง (พ.ศ. 2428) หลังจากที่ชาวจีนอพยพมาทำการค้าขายที่เมืองไทย หลายคนตัดสินใจสร้างครอบครัวกับผู้หญิงชาวไทยเพื่อประโยชน์ทั้งด้านการค้าขายและภาษาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคบริการและการท่องเที่ยว ปรากฏการณ์ข้ามพรมแดนรัฐชาติของผู้คน ทุน สินค้า เทคโนโลยี รวมทั้งการแต่งงานมีให้เห็นมากขึ้น

ตั้งแต่ช่วงสงครามเวียดนามเป็นต้นมา ผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์และแต่งงานกับชายชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงที่มาจากธุรกิจงานบริการและมักถูกมองว่าเลือกชายชาวต่างชาติที่มีอายุ เพราะเชื่อว่ามีเงิน สามารถส่งเสียเลี้ยงดูและยกระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจภายในครอบครัวได้ แต่ในปัจจุบัน เนื่องจาก สังคมไทยเปิดกว้างมากขึ้น ผู้หญิงมีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองด้วยตนเอง ผู้หญิงไทยเริ่มมองหาและเลือกพัฒนาความสัมพันธ์เชิงคู่สาวไปจนถึงการแต่งงานกับชาวต่างชาติด้วยเหตุผลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางการเงิน ความต้องการย้ายไปอยู่ต่างประเทศ หรือแม้กระทั่งเป็นความชอบส่วนบุคคล เช่น ชอบบุคลิกหน้าตาแบบผู้ชายต่างชาติ โดยเฉพาะตะวันตกมากกว่าผู้ชายเอเชีย หรือชอบหน้าตาแบบผู้ชายที่มาจากเอเชียตะวันออกมากกว่าผู้ชายไทย และด้วยปัจจุบันที่ผู้คนสามารถทำความรู้จักกันได้ง่ายผ่านโลกออนไลน์ โดยไม่จำเป็นต้องผ่านใครใดฝ่ายหนึ่งต้องเดินทางข้ามประเทศมาเจอกัน หรือต้องผ่านการแนะนำจากญาติหรือคนใกล้ชิดที่อยู่ต่างประเทศอีกต่อไปแล้ว ทำให้มีผู้หญิงไทยจำนวนไม่น้อยเลือกที่จะหาคู่ต่างชาตินายิ่งขึ้น โดยเฉพาะทุกวันนี้มีการพัฒนาแอปพลิเคชันหาคู่ที่มีให้เลือกหลากหลายและได้รับความนิยมอย่างมาก มีผู้ใช้บริการมากมายทั่วโลก ซึ่งก็มีผู้หญิงไทยหลายคนที่ประสบความสำเร็จจากการหาคู่ในแอปพลิเคชันเหล่านี้

งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมชี้ให้เห็นถึงรูปแบบของการแต่งงานข้ามชาติ ที่มักเกิดขึ้นกับผู้หญิงที่มาจากประเทศด้อยพัฒนาแต่งงานกับผู้ชายที่มาจากประเทศที่มีความเจริญมากกว่า เงื่อนไขทางเศรษฐกิจของผู้หญิงจึงเป็นตัวแปรในการเลือกแต่งงานกับผู้ชายต่างชาติที่ถูกมองว่ามีฐานะดีกว่าและสามารถช่วยเหลือสนับสนุนในด้านการเงินได้ งานศึกษาของ วารุณี ฐิริสินสิทธิ์ (2550) แสดงให้เห็นถึงข้อมูลในปี พ.ศ. 2523 ว่าผู้ชายเยอรมันเริ่มแต่งงานกับผู้หญิงจากประเทศที่ยากจน โดยเฉพาะไทยและฟิลิปปินส์ งานของ ปณิธิ สุขสมบูรณ์ (2554) อธิบายว่า แรงจูงใจต่อการแต่งงานข้ามชาตินั้นเป็นผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยประเทศตะวันตกที่เจริญแล้วเป็นพื้นที่แห่งความปรารถนาของหญิงสาวจากประเทศโลกตะวันออกที่ด้อยพัฒนา ต้องการแสวงหาโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงกว่าในประเทศของตนเอง เป็นปัจจัยผลักดันให้เขาเหล่านั้นต้องการย้ายถิ่น แต่ในขณะเดียวกันการย้ายถิ่นไปยังประเทศดังกล่าวนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงและมีข้อกำหนดที่เข้มงวด การแต่งงานกับชายจากประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงจะเป็นโอกาสให้ผู้หญิงจากประเทศโลกที่สามสามารถย้ายถิ่นอยู่อาศัยและทำงานในประเทศที่พัฒนาแล้วได้ งานของ Constable (2005) ศึกษาการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมในเอเชียพบว่า ผู้หญิงฟิลิปปินส์ เวียดนาม จีน และไทยที่เข้าไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้ ต้องการไปแสวงหาโอกาสจากประเทศที่ร่ำรวยกว่า

สะท้อนให้เห็นบทบาทของผู้ชายเกาหลีใต้ในฐานะผู้สนับสนุนและช่วยเหลือผู้หญิงเหล่านี้ให้สามารถหนีจากความลำบากในชีวิตในประเทศบ้านเกิดได้ งานของ Plambech. (2010) เสนอว่า ผู้หญิงที่ตัดสินใจแต่งงานกับผู้ชายต่างชาติเป็นความต้องการให้ฐานะความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวดีขึ้น ในขณะที่ผู้ชายชาวต่างชาติต้องการที่จะมีครอบครัวและมีผู้หญิงคอยเอาใจใส่ อย่างไรก็ตาม Tyldum and Tveit, (2008) ชี้ให้เห็นในอีกมุมหนึ่งว่าการแต่งงานข้ามชาตินั้นอาจไม่ได้นำมาซึ่งสถานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทุกครัวเรือน บางครัวเรือนผู้หญิงไม่มีอำนาจในการใช้จ่าย ไม่มีรายได้ การตัดสินใจต้องขึ้นกับสามีชาวต่างชาติเท่านั้นจึงทำให้เกิดความยากลำบากในการใช้ชีวิต

ไม่ได้มีเพียงเรื่องเศรษฐกิจเท่านั้นที่ปรากฏในการศึกษาการแต่งงานข้ามชาติ ยังมีการศึกษาในประเด็นข้อจำกัดในการหาคู่ที่มีผลต่อการแต่งงาน เช่น งานศึกษาของ Jones (2010, อ้างถึงใน Pananakhonsab, 2016) พบว่า ชาวเอเชีย โดยเฉพาะในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่แต่งงานช้าหรือยังไม่แต่งงาน กำลังเผชิญกับข้อจำกัดและความยากลำบากในการหาคู่ครองที่เหมาะสม จากการศึกษาและความสามารถในการพึ่งพาตนเองที่สูงขึ้นของผู้หญิง ผู้หญิงส่วนใหญ่จึงมักพิจารณาระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ชายก่อนการคบหาและแต่งงาน เพราะค่านิยมในการแต่งงานของเอเชียส่วนใหญ่ยังมาจากแนวคิดการแต่งงานแบบดั้งเดิม กล่าวคือ ต้องการเพิ่มสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่าที่จะลดสถานภาพของตนเอง ส่วนผู้ชายเองก็มีแนวโน้มที่จะเลือกผู้หญิงที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ใกล้เคียงกับตนเองมากขึ้น ซึ่งตัวเลือกที่มีในประเทศอาจไม่เพียงพอจึงต้องมองหาจากต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังมีงานศึกษาเกี่ยวกับจุดประสงค์การใช้งานแอปพลิเคชันหาคู่ในประเทศไทยพบว่า การใช้งานแอปพลิเคชันหาคู่นั้นมีความหลากหลาย กรินา มุ่งเจริญ (2563) อธิบายว่า เป้าหมายการใช้งานแอปพลิเคชันหาคู่ออนไลน์ คือ หาคู่ หาเพื่อน และหาความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ ๆ แก่เบื่อ เยียวยาเมื่อรู้สึกเหงา คาดหวังว่าจะเจอเพื่อนที่หลากหลาย และเปิดมุมมองใหม่ เพราะแอปพลิเคชันเป็นเครือข่ายสังคมขนาดใหญ่ที่รวบรวมคนมากมายจากหลายพื้นที่ ซึ่งอาจทำให้พบเจอคนที่ตรงกับความต้องการง่ายต่อการเริ่มต้นและจบความสัมพันธ์ ไม่จำเป็นต้องใช้เพื่อการหาคู่แต่ใช้หาความสัมพันธ์แบบที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นแบบชั่วคราวหรือถาวร นิชาภัทร วรภักขมชัยเดช (2560) กล่าวว่า ผู้ใช้งานมักจะมองว่าการใช้งานแอปพลิเคชันหาคู่เป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่ต้องการบอกให้ใครรู้ เพราะกังวลว่าอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของตนและมองว่าแอปพลิเคชันหาคู่มีไว้สำหรับการหาเพื่อนเท่านั้น ซึ่งความคิดเหล่านี้มีอิทธิพลต่อสังคมไทยในวงกว้าง และส่งผลให้ผู้ใช้งานไม่กล้าที่จะเปิดเผยถึงการใช้งานของตน

ในปัจจุบันแอปพลิเคชันหาคู่มีให้เลือกใช้บริการมากมายขึ้นอยู่กับความชอบของผู้ใช้บริการ แต่แอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากคือ ทินเดอร์ (Tinder) ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันหาคู่ออนไลน์สัญชาติอเมริกันที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2012 และเปิดให้บริการมากกว่า 190 ประเทศทั่วโลก การศึกษาของ Binger (2022) ชี้ให้เห็นว่า ทินเดอร์ช่วยให้ผู้ใช้สามารถสร้างความผูกพันและความสัมพันธ์ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย แต่มักถูกมองว่าเป็นแอปพลิเคชันที่เหมาะสมกับบุคคลที่ไม่ต้องการความสัมพันธ์ระยะยาวเนื่องจากเป็นเรื่องยากในการสร้างความใกล้ชิดผ่านแอปพลิเคชันที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเชื่อมโยงผู้ใช้กับคนแปลกหน้า ทัชชกร สัมมะสุต และจารุพร ตั้งพัฒน์กิจ (2566) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้งานแพลตฟอร์มทินเดอร์ของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล (Millennials) หมายถึง กลุ่มคนที่เกิดช่วงปี พ.ศ. 2527-2539 หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Gen Y ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ปัจจัยด้านความเหงา ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ ปัจจัยด้านความคาดหวัง ปัจจัยด้านการบอกต่อ และปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน พบว่าคนกลุ่ม Millennials ที่มีการใช้ทินเดอร์นั้นอาจไม่ได้เกิดความรู้สึกเหงา แต่ต้องการใช้สื่อสารกับอีกฝ่าย รวมไปถึงการพิกัดกัน ใกล้ชิดกัน และสร้างความสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์

ส่วนการใช้งานแอปพลิเคชันทินเดอร์นั้นมีความแตกต่างกันระหว่างผู้ใช้เพศชายและเพศหญิง คัมเกล้า ดิษฐศิริ (2563) อธิบายว่า ผู้ใช้เพศชายมีจุดประสงค์เพื่ออยากรู้ อยากทดลองเล่นทินเดอร์ แต่ผู้ใช้เพศหญิง ใช้งานเพื่อหาคู่ ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษา และในขณะเดียวกันผู้ใช้ทั้งเพศหญิงและเพศชายก็ต้องการหาคู่เดทหรือแฟน แต่ก็ไม่ได้ปิดกั้นความสัมพันธ์แบบเพื่อนด้วย อย่างไรก็ตามผู้ใช้เพศชายจะใช้ทินเดอร์เกี่ยวกับการหาคู่บนมากกว่า แต่ผู้ใช้เพศหญิงส่วนใหญ่จะใช้หาเพื่อนหรือความสัมพันธ์ระยะยาว และในเรื่องของการนำเสนอตัวตนผ่านแอปพลิเคชันทินเดอร์นั้นก็มีความแตกต่างกันคือ ผู้ใช้เพศหญิงจะพิจารณาโปรไฟล์ทินเดอร์ของอีกฝ่ายอย่างถี่ถ้วน เช่น พิจารณาจากการแสดงอารมณ์ของเจ้าของโปรไฟล์ในภาพว่าดูเป็นมิตรหรือไม่ มีบุคลิกท่าทางเป็นอย่างไร เนื้อหาภาพบอกรถึง กิจกรรม งานอดิเรก การศึกษา และอาชีพที่ทำ รวมถึงข้อความบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ในขณะที่เพศชายพิจารณาถึงภาพของเพศหญิงที่ความสวย น่ารัก ยั่วยวนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Pesch et al., (2020) ศึกษากลุ่มผู้ใช้เพศหญิงในประเทศสวีเดนพบว่า ผู้หญิงแต่ละคนจะเลือกใช้กลยุทธ์และเทคนิคที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าพวกเขาต้องการให้คนรู้จักในแง่ไหนผ่านรูปภาพ และข้อมูลที่เปิดเผยในหน้าโปรไฟล์

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการของการแต่งงานข้ามชาติและช่องทางในการแต่งงานข้ามชาติของผู้หญิงไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

บทความนี้เป็นการศึกษาจากเอกสารโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ วิจัย บทความวิชาการ รวมถึงแหล่งข้อมูลหลักฐานขั้นต้น เช่น ราชกิจจานุเบกษา ข้อมูลสถิติ และหลักฐานชั้นรองอื่น ๆ ทั้งไทยและต่างประเทศ

พัฒนาการของการเข้าสู่การแต่งงานข้ามชาติในบริบทสังคมไทย

บริบททางประวัติศาสตร์มีอิทธิพลต่อรูปแบบของการแต่งงานระหว่างประเทศของผู้หญิงไทย ปัจจัยทางประวัติศาสตร์หลายประการได้กำหนดพลวัตของความสัมพันธ์รูปแบบการอพยพ และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจตั้งแต่สมัยอยุธยาที่มีการติดต่อค้าขายกับต่างชาติ หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 ที่มีการเปลี่ยนจากเศรษฐกิจเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ส่งผลให้บทบาทและความคาดหวังทางเพศเปลี่ยนไป ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้หญิงไทยบางคนในการหาคู่ในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีบทบาทในการแต่งงานระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์มักเกิดขึ้นระหว่างผู้หญิงไทยกับนักท่องเที่ยวหรือชาวต่างชาติที่มาเยือนประเทศ และสงครามเย็นก็เป็นช่วงเวลาสำคัญของการเข้ามาของทหารต่างชาติและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อรูปแบบการแต่งงาน ตัวอย่างเช่น การมีฐานทัพหรือองค์การระหว่างประเทศสามารถสร้างโอกาสสำหรับผู้หญิงไทยในการพบปะผู้คนจากประเทศอื่นและสร้างความสัมพันธ์ที่อาจนำไปสู่การแต่งงานข้ามชาติ ผู้หญิงไทยเป็นส่วนหนึ่งของการโยกย้ายถิ่นฐานและการเคลื่อนไหวด้านแรงงานทั้งภายในภูมิภาคและต่างประเทศ นอกจากนี้โอกาสทางเศรษฐกิจได้นำไปสู่การอพยพของผู้หญิงไทยในการไปทำงานหรือเรียนหนังสือ และอาจนำไปสู่การแต่งงาน เช่น ในตะวันออกกลาง เอเชียตะวันออก ยุโรป และอเมริกา

ต่อมาในยุคโลกาภิวัตน์ช่วงศตวรรษที่ 21 ได้เปิดโอกาสในการสื่อสารที่เพิ่มขึ้น ผู้หญิงไทยสามารถเข้าถึงข้อมูล เทคโนโลยี การเดินทาง และการสื่อสารได้มากขึ้น

เกิดการเรียนรู้และเปิดกว้างทางวัฒนธรรม ซึ่งขยายโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรมและการแต่งงานระหว่างประเทศอีกด้วย นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงกฎหมายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นฐานและการแต่งงาน อาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบการแต่งงานระหว่างประเทศได้ กรอบกฎหมายอาจอำนวยความสะดวกสำหรับผู้หญิงไทยที่กำลังมองหาคู่ครองระหว่างประเทศ นอกจากนี้การขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้หญิงไทยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ส่งผลให้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมากขึ้น การศึกษาสามารถเป็นตัวเร่งให้เกิดการแต่งงานระหว่างประเทศได้ เนื่องจากผู้คนสามารถสร้างความสัมพันธ์ผ่านโลกวิชาการ และที่สำคัญมากในปัจจุบันคือ บทบาทของสื่อและการสื่อสาร การเข้าถึงสื่อที่เพิ่มมากขึ้นทั้งแบบดั้งเดิมและแบบดิจิทัล ทำให้ผู้หญิงไทยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและทำความรู้จักกับผู้คนได้หลากหลายยิ่งขึ้น

บทความนี้ได้แบ่งช่วงเวลาการศึกษาออกเป็น 4 ช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ดังนี้

1. สมัยอยุธยาจนถึงสมัยกลางรัตนโกสินทร์

จากการศึกษาของ พัทธรินทร์ ลาภานันท์ ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และเยาวลักษณ์ อภิชาติวิลลภ (2550) พบว่า ในสมัยอยุธยาไม่ได้มีเพียงแต่พ่อค้าชาวจีนหรือมุสลิมเท่านั้นที่เข้ามาค้าขายยังดินแดนสยาม หากแต่ยังมีชาวตะวันตกด้วย โปรตุเกสถือเป็นชาติตะวันตกชาติแรกที่เข้ามาทำการติดต่อเจรจาการค้า ตามมาด้วยฮอลันดาและอังกฤษ ในตอนนั้นรัฐได้เข้ามาควบคุมร่างกายและเพศของราษฎร โดยเฉพาะเพศหญิง เพราะถือเป็นความมั่นคงของชาติ และได้มีการจัดระเบียบเกี่ยวกับการแต่งงานต่างวัฒนธรรมขึ้นใหม่ มีกฎหมายห้ามไม่ให้หญิงไทยและหญิงมอญแต่งงานต่างวัฒนธรรม เพราะกลัวผู้หญิงเหล่านั้นจะเข้ารับหรือเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่น และรัฐถือว่าชาวสยามที่แต่งงานต่างวัฒนธรรมนั้นเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ถึงแม้จะมีการกีดกันของรัฐไม่ให้หญิงไทยแต่งงานกับชาวต่างชาติ แต่ก็กีดกันเพียงการแต่งงานกับ “ฝรั่ง” หรือชายชาวตะวันตกเท่านั้น ไม่ได้มีการกีดกันการแต่งงานระหว่างหญิงไทยกับชายชาวจีนที่เข้ามาค้าขาย เพราะถือว่ามาจากวัฒนธรรมและการนับถือศาสนาที่คล้ายคลึงกัน

ในสมัยรัตนโกสินทร์เริ่มมีการติดต่อสร้างความสัมพันธ์กับชาวตะวันตกมากขึ้น ในช่วงการปกครองของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่สี่ มีการติดต่อกันระหว่างไทยกับตะวันตกผ่านสนธิสัญญาที่ระบุให้สิทธิแก่พ่อค้าชาวต่างประเทศเข้ามาทำการค้าขายในประเทศไทยได้อย่างเสรี และการแต่งงานข้ามชาติเริ่มปรากฏขึ้นอีกครั้ง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ห้า มีการแต่งงานข้ามชาติ

ในกลุ่มชนชั้นนำชาย จากการส่งพระราชโอรส พระบรมวงศานุวงศ์ บุตรหลาน ข้าราชการ และผู้มีความรู้ความสามารถไปศึกษาต่อในประเทศตะวันตก หลายคนได้พบรักกับสาวตะวันตกและแต่งงานกัน และยังปรากฏพระราชบัญญัติสำหรับการแต่งงานของคนต่างประเทศในกรุงสยาม ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) ขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัตินี้เป็นผลมาจากแรงผลักดันของชาวตะวันตกในสยาม ที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการแต่งงาน ทั้งการแต่งงานในหมู่ชาวตะวันตกด้วยกัน และการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างชาวตะวันตกกับชาวไทย โดยระบุว่าในการแต่งงานนั้นหากมีการแสดงถ้อยคำปฏิญาณระหว่างกัน หรือมีการจัดพิธีมงคลสมรส ทั้งชายหญิงสมัครใจเป็นสามีภรรยา ก็ถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย และให้แสดงคำปฏิญาณนี้ต่อหน้าเสนาบดีกระทรวงนครบาลหรือผู้ว่าราชการเมือง โดยให้ทำคำปฏิญาณเป็น 2 ฉบับ ลงชื่อเจ้าพนักงาน ลงชื่อชายหญิงทั้งคู่ พยาน ชื่อบิดามารดา ทั้ง 2 ฝ่าย และเก็บรักษาไว้ที่กระทรวงนครบาล 1 ฉบับและอีกฉบับเก็บไว้ที่กระทรวงการต่างประเทศ (พระราชบัญญัติสำหรับแต่งงานคนต่างประเทศในกรุงสยาม, 2440)

นอกจากนี้ยังมีการนำเอาวัฒนธรรมเอกสารเข้ามาเกี่ยวข้องกับการแต่งงาน เรียกว่า ใบสำคัญแสดงการสมรส ซึ่งในกฎหมายไทยการแต่งงานจะสมบูรณ์ต่อเมื่อมีการจดทะเบียนแล้วเท่านั้น ซึ่งมีการบังคับใช้ทั้งกรณีของชาวไทยกับชาวต่างชาติ และชาวไทยกับชาวไทย ซึ่งก่อให้เกิดผลทางกฎหมายที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นวัฒนธรรมในแบบแผนของการแต่งงาน (ศรีหทัย เวลล์ส, 2556) ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่หก มีการเข้ามาของแนวคิดชาตินิยม รัฐประกาศร่างกฎหมายห้ามไม่ให้เชื้อพระวงศ์และกลุ่มชนชั้นนำที่อยู่ต่างประเทศแต่งงานกับชาวต่างชาติ และมีการแก้กฎหมายเดิมระบุว่า ผู้ที่จะขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ต้องไม่มีพระชายาหรือพระมารดาเป็นชาวต่างชาติ และการแต่งงานข้ามชาติในยุคนั้นถูกมองว่าเป็นการกระทำที่สั่นคลอนความมั่นคงของชาติและมีผลกระทบต่อความเชื่อทางศาสนาในระดับท้องถิ่น (Lapanun, 2019)

2. ช่วงสงครามเวียดนาม

ในยุครัฐบาลของจอมพลถนอม กิตติขจร ช่วงกลางทศวรรษ 2500-2510 ประเทศไทยถือเป็นป้อมปราการสำคัญในสงครามเวียดนาม และให้ความร่วมมือทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และการทหารกับประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำให้ปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามชาติเริ่มแพร่หลายทุกชนชั้น โดยเฉพาะชนชั้นล่างของสังคมไทย ใน พ.ศ. 2505 รัฐบาลอนุญาตให้กองทัพอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพในพื้นที่ประเทศไทย ครอบคลุมเขตพื้นที่ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ฐานทัพอากาศดอนเมือง ฐานทัพตาคลี (นครสวรรค์) ฐานทัพนครราชสีมา ฐานทัพนครพนม

ฐานทัพอุดรธานี ฐานทัพอุตะเถา (ระยอง-พัทยา) ฐานทัพอุบลราชธานี และฐานทัพ
น้ำพอง (ขอนแก่น) โดยช่วงเวลานั้นไม่ได้มีเพียงทหารอเมริกันที่เข้ามาทำสงคราม
แต่ยังมีพลเรือนที่สนับสนุนการรบหรือมีกิจการการค้าเกี่ยวกับทหารเข้ามาในประเทศไทยด้วย ทำให้มีสถานบริการเพื่อรับรองทั้งทหารและพลเรือนในพื้นที่ใกล้ฐานทัพอเมริกัน
เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อนและคลายเครียด (R&R: Rest and Recuperation)
ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวและทหารอเมริกันเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็น
อย่างมาก จากสถิติตัวเลขใน พ.ศ. 2513-2514 ระบุว่าประเทศไทยมีนักท่องเที่ยว
ต่างชาติดาว 630,000 คน เป็นชาวอเมริกันถึง 150,000 คน โดยเป็นทหารอเมริกันที่เข้ามา
พักผ่อนถึง 30,000-40,000 คน ขณะที่ใน พ.ศ. 2511 มีสถิติตัวเลขระบุว่ามียุทธอเมริกัน
ไม่ต่ำกว่า 46,000 คน ประจำการอยู่ตามฐานทัพต่าง ๆ ในประเทศไทย (เบเนดิกท์
แอนเดอร์สัน, 2553)

การเข้ามาของทหารอเมริกันจำนวนมากส่งผลให้เกิดการย้ายถิ่นฐานและ
หลังไหลไปกรุงเทพฯ หัวเมืองใหญ่ ตลอดจนตามบริเวณพื้นที่ตั้งฐานทัพของทหารอเมริกัน
ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากพบช่องทางทำมาหากินจากการประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น
ช่างตัดผม ช่างแต่งเล็บ ช่างซักรีด คนขับรถ หมอนวด มัคคุเทศก์ บาร์เทนเดอร์ และพนักงาน
ต้อนรับ นอกจากนี้โรงแรม ภัตตาคาร โรงภาพยนตร์ ซูเปอร์มาร์เก็ต ไนท์คลับ และ
อาบอบนวดผุดขึ้นมากมาย อันเนื่องมาจากนักธุรกิจ ทหาร และนักท่องเที่ยวต่างพากัน
เข้ามาในประเทศไทย จากข้อมูลในช่วงทศวรรษ 2510 แสดงให้เห็นว่า กรุงเทพฯ และ
พัทยาถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของทหารอเมริกันในช่วงสงครามเวียดนาม ถนนเพชรบุรี
ที่กรุงเทพฯ กลายเป็น “แหล่งอเมริกัน” ที่เต็มไปด้วยบาร์ ไนท์คลับ สถานบริการ
ทางเพศ อาบอบนวด และอุตสาหกรรมเพศพาณิชย์โดยประมาณการว่าในช่วงเวลาดังกล่าว
จำนวนผู้หญิงบริการที่กรุงเทพฯ มีมากถึง 300,000 คน (คริส เบเกอร์ และ ผาสุก
พงษ์ไพจิต, 2559)

ความเฟื่องฟูทางเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้นทำให้ผู้หญิงไทยหลายคนเลือกทำ
อาชีพให้บริการทางเพศ โดยเริ่มต้นจากการเป็นเพื่อนดื่ม เพื่อนเที่ยว รวมถึงการขายบริการ
ทางเพศ จนกระทั่งมีการตกลงในเรื่องความสัมพันธ์กับทหารอเมริกัน และพัฒนาไปสู่
ความสัมพันธ์คล้ายสามีภรรยา โดยผู้หญิงไทยจะดูแลบ้าน ทำอาหาร และดูแลความเป็น
อยู่ผู้ชายทุกอย่าง ซึ่งผู้หญิงเหล่านี้ถูกเรียกว่า “เมียเช่า” (วิลลา วิลยทอง และ วิศรา
ตั้งคำวานิช, 2556) หญิงขายบริการบริเวณค่ายทหารสหรัฐฯ เป็นผู้ที่อพยพมาจากท้องถิ่น
ต่าง ๆ ในจังหวัดและภูมิภาคใกล้เคียง เพื่อแสวงหาช่องทางทำมาหากินที่ให้ค่าตอบแทน
สูงเมื่อเทียบกับอาชีพอื่น แต่ก็แลกมาด้วยความเสี่ยงและผลกระทบในระยะยาว เช่น

ความทรุดโทรมของร่างกาย ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือปัญหาท้องโดยไม่พร้อม แต่ก็มีกรณีที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงไทยที่เป็นเมียเช่ากับทหารอเมริกันที่พัฒนาไปสู่ การแต่งงาน ส่วนหนึ่งไปใช้ชีวิตร่วมกันกับสามีในต่างแดนอย่างถาวรหลังจากทหาร อเมริกันถอนทัพกลับไป และมีทหารอเมริกันบางส่วนกลับมาใช้ชีวิตกับภรรยาที่เมืองไทย หลังเกษียณ (พัชรินทร์ ลาภานันท์ และคณะ, 2550)

3. ช่วงการขยายตัวของการท่องเที่ยว

การขยายตัวของเศรษฐกิจและเมืองทำให้คนจำนวนมากอพยพจากชนบท สู่เมือง เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า หนึ่งในแผนพัฒนาเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจคือ การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการกำหนดให้มี “ปีการท่องเที่ยวไทย” ซึ่งประสบความสำเร็จในช่วง พ.ศ. 2533 และเป็นช่วงที่เศรษฐกิจทั่วโลกเริ่มกระเตื้องอีกครั้ง เป็นเหตุ ให้ธุรกิจโรงแรมและธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจร้านอาหาร ภัตตาคาร ธุรกิจการบินเติบโตขึ้นมาก ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤตการณ์การเงินในเอเชีย หรือที่รู้จักกันในชื่อ “วิกฤตต้มยำกุ้ง” ทำให้ ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รัฐบาล มีความพยายามที่จะใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อแก้ไขวิกฤตนี้ โดยสนับสนุนนโยบายปีส่งเสริม การท่องเที่ยวอีกครั้งในปี พ.ศ. 2541-2542 เพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศ และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว และอีกนโยบายหนึ่งคือการส่งเสริมให้นักลงทุนจาก ต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทย มีการเปิดประเทศทำให้มีชาวต่างชาติโดยเฉพาะ ชาวตะวันตกหลายกลุ่มเดินทางเข้ามา ทั้งกลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มนักลงทุนรายย่อย กลุ่มนักท่องเที่ยว ในช่วงนั้นผู้หญิงไทยหลายคนเลือกเข้าไปทำงานในภาคบริการ เช่น โรงเรียน ร้านอาหาร ร้านนวด หรือสถานบันเทิงในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และช่องทาง เหล่านี้ทำให้ผู้หญิงไทยบางคนได้มีโอกาสนับถือกับชาวต่างชาติจนนำไปสู่การแต่งงานในที่สุด

อัตราการแต่งงานข้ามชาติจึงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสังคมชนบท ให้การสนับสนุนลูกหลานของตนเองไปสมรสกับชาวต่างชาติมากขึ้น ซึ่งหากฝ่ายหญิงมีญาติ ที่เคยสมรสกับชาวต่างชาติมาแล้ว ก็จะพยายามแนะนำให้ญาติพี่น้องของตนเองได้รู้จัก กับญาติหรือเพื่อนของสามีที่เป็นชาวต่างชาติ เปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายรู้จักกันมากขึ้น รวมทั้งพ่อและแม่ของฝ่ายหญิงก็ให้การสนับสนุน เพราะมองว่าการแต่งงานดังกล่าว จะช่วยจุนเจือครอบครัว (ฐิตาภรณ์ การรักษา, 2552) และด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ สังคม ไทยเริ่มมีการสร้างครอบครัวรูปแบบใหม่ที่เป็นการสร้างครอบครัวร่วมกับชาวตะวันตกหรือ ครอบครัวข้ามชาติและหล่อหลอมวิถีการดำเนินชีวิตด้วยวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ส่งผล ต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัว มีความซับซ้อนมากกว่ารูปแบบที่เคยเป็นผ่านมา ในอดีต (ภัสสร ลิมานนท์, 2556)

4. ช่วงการขยายตัวทางเทคโนโลยีและการสื่อสารออนไลน์

การแต่งงานข้ามชาติในสังคมไทยช่วงศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมามีความแตกต่างจากอดีตเป็นอย่างมาก ผู้หญิงไทยจำนวนมากไม่ว่าจะมีฐานะยากจนหรือมีระดับการศึกษาที่สูงก็มีความต้องการแต่งงานกับชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการใช้ชีวิต ความสนใจ และค่านิยมทางสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้รูปแบบการติดต่อสื่อสารของคนในสังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน โดยเฉพาะตั้งแต่มีการใช้โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟนที่แพร่หลายและเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้คนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะช่วยอำนวยความสะดวกในหลายด้าน รวมถึงเป็นอุปกรณ์ที่สามารถติดตั้งแอปพลิเคชันหาคู่ออนไลน์ได้อีกด้วย จึงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถพาผู้ใช้บริการไปได้ทุกที่ทั่วโลก โดยเฉพาะจากหญิงไทยที่อยากสานสัมพันธ์กับผู้ชายชาวต่างชาติ ทั้งสองฝ่ายสามารถพบเจอกันได้ทันทีเพียงปิกนิกสถานที่ในแอปพลิเคชันเป็นที่เดียวกันโดยไม่จำเป็นต้องพาตนเองไปอยู่ในสถานที่จริง ดังนั้นผู้หญิงไทยที่อยากได้คู่ต่างชาติก็จะปิกบริเวณที่มีชาวต่างชาติอยู่มาก เช่น พัทยา ภูเก็ต หรือย่านสถานบันเทิงในเขตกรุงเทพฯ โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ที่มีข้อจำกัดในการเดินทาง ผู้คนจึงเริ่มเปลี่ยนวิธีการสร้างความสัมพันธ์และการหาคู่จากแบบเดิมที่ต้องออกไปเจอกันตามสถานที่ต่าง ๆ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์แทน

ช่องทางของการแต่งงานข้ามชาติของผู้หญิงไทย

ช่องทางในการหาคู่ชาวต่างชาติของผู้หญิงไทยมีอยู่หลากหลายช่องทาง เปลี่ยนไปตามบริบทและยุคสมัย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่องทางหลัก ดังนี้

1. ช่องทางแบบดั้งเดิม

การเลือกคู่ครองของสังคมไทยในอดีตนั้น ผู้หญิงถูกวางกรอบให้เป็นฝ่ายที่ถูกเลือกจากผู้ชายตามค่านิยมของยุคสมัย รวมทั้งช่องทางการสื่อสารในการเลือกคู่ตามความชอบและความพึงพอใจมีอย่างจำกัด เช่น ผ่านพ่อสื่อแม่สื่อ พ่อแม่หามาให้การพบกันตามสถานที่ หรืองานเทศกาลต่าง ๆ และยังเป็นไปได้ยากกับผู้หญิงที่ต้องการเลือกคู่ครองเป็นชาวต่างชาติ ในสมัยก่อนการที่ผู้หญิงคนหนึ่งจะได้เริ่มต้นทำความรู้จักกับชาวต่างชาติต้องมาจากการที่ชาวต่างชาติคนนั้นเข้ามาอาศัย ทำธุรกิจ ทำสงคราม หรือท่องเที่ยวในประเทศไทย ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากที่ทั้งผู้หญิงไทยและชาวต่างชาติจะได้พบกัน ถ้าผู้หญิงไม่ทำงานในภาคบริการหรือสถานที่ท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ช่องทางแบบดั้งเดิมยังสามารถทำได้ผ่านการแนะนำของเพื่อนหรือคนรู้จักใกล้ชิด เช่น ฝ่ายชายมาเที่ยวเมืองไทยหรือฝ่ายหญิงไปเที่ยวต่างประเทศ แล้วมี

การแนะนำจากเพื่อน หรือการที่ผู้หญิงไทยที่แต่งงานแล้วย้ายไปอยู่ต่างประเทศกับสามี เปิดกิจการร้านอาหาร ร้านนวด แล้วพาผู้หญิงไทยไปทำงานในร้าน และอีกช่องทางคือ การเรียนต่อในระดับโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือการไปเรียนภาษาในระยะสั้น ก็เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ทำให้ผู้หญิงไทยหลายคนได้เจอกับชาวต่างชาติ

2. ช่องทางผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันหาคู่ออนไลน์

การเกิดขึ้นของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตทำให้ช่องทางการหาคู่พัฒนาไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยเริ่มจากการใช้บริการบริษัทจัดหาคู่ออนไลน์ ซึ่งเคยได้รับความนิยมช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ถึงต้นทศวรรษ 2000 โดยเฉพาะเว็บไซต์ Match.com (HuffPost, 2017) งานวิจัยของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2552) พบว่า ธุรกิจจัดหาคู่ออนไลน์ในประเทศไทยมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นร้อยละ 10 ในทุกปี โดยมีมูลค่าตลาดประมาณ 5,000 ล้านบาท โดยบริษัทจัดหาคู่จะคิดค้นช่องทางการสื่อสาร เช่น บริการหาคู่ผ่านเว็บไซต์และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีโอกาสเลือกคู่ครองได้ตามความต้องการของตนเอง หรือการใช้งานเว็บไซต์หาคู่ออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ทำความรู้จักกับชาวต่างชาติด้วยตัวเอง เช่น ไทยเลิฟลิงก์ (Thai Love Link) ใช้วิธีใส่ข้อมูลและโปรไฟล์ของผู้หญิงไทยเข้าไปในเว็บไซต์แล้วนำเสนอภาพผู้หญิงออกมา การหาคู่ออนไลน์ทำให้เราสามารถระบุความต้องการได้ว่าอยากสร้างความสัมพันธ์กับคนแบบใด หรืออยากได้ความสัมพันธ์รูปแบบใด แพลตฟอร์มหาคู่ออนไลน์จึงต่างออกไปจากการใช้แม่สื่อหรือเอเจนซีในรูปแบบเก่า ๆ เพราะคนที่เข้าไปอยู่ในโลกออนไลน์ส่วนหนึ่งพวกเขาประเมินความต้องการของตัวเองมาก่อนแล้ว

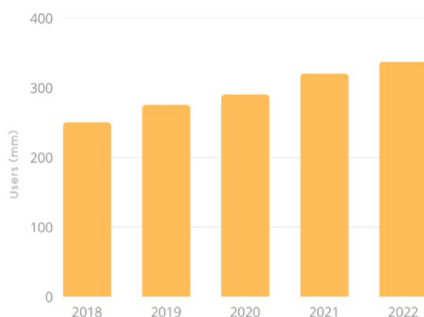
ความนิยมในการใช้อินเทอร์เน็ตในการหาคู่ครองนั้นเกิดมาจากหลายปัจจัย ทั้งความเปลี่ยนแปลงของสังคมและประสิทธิภาพของตัวสื่ออินเทอร์เน็ตเอง การติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วจึงเกิดลักษณะการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เกิดการเปิดรับความก้าวหน้าทางด้านต่าง ๆ ของชาติตะวันตกเข้ามาในประเทศไทยและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม เช่น ผู้หญิงในยุคปัจจุบันมีสิทธิและเสรีภาพมากขึ้น โกสินทร์ รัตนคร (2552) ศึกษาถึงการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารของการเลือกคู่ครอง โดยสุ่มข้อมูลจากเว็บไซต์ www.thaimate.com และ www.naddate.com เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการศึกษารูปแบบของการพัฒนาความสัมพันธ์และเหตุผลที่ตัดสินใจใช้แอปพลิเคชันหาคู่ออนไลน์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้แอปพลิเคชันหาคู่ออนไลน์ เพราะอยากเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและอยากทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่หรือหาคู่ ซึ่งสะท้อนว่าสังคมในปัจจุบันได้ขยายโอกาสของการเลือกคู่ครองที่เปิดกว้างและไร้ขอบเขตมากขึ้น

ในยุคโลกาภิวัตน์ ความสำคัญของโทรศัพท์มือถือรูปแบบสมาร์ทโฟนได้สร้างความสะดวกสบายให้กับการใช้ชีวิตของคนหลายกลุ่มจนเปรียบเสมือนปัจจัยที่ห้า โดยเมื่อการติดต่อสื่อสารในปัจจุบันได้เปลี่ยนไป สื่อออนไลน์จึงได้พัฒนาเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์และได้มีการพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการหาคู่ออนไลน์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของแอปพลิเคชันหาคู่ ซึ่งมูลค่าตลาดแอปพลิเคชันหาคู่ทางออนไลน์ในประเทศไทย มีแนวโน้มการเติบโตและได้รับความนิยมอย่างมาก ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่คือกลุ่มคน Millennials เพราะเป็นกลุ่มที่ใช้เวลาวางไปกับการใช้สมาร์ทโฟน และมีรูปแบบในการใช้ชีวิตที่แตกต่างจากคนรุ่นอื่น ๆ โดยจะเน้นการสร้างความสัมพันธ์ควบคู่ไปกับการทำงานและการใช้ชีวิต จึงเป็นกลุ่มคนที่ต้องการพบกับความสัมพันธ์ที่มั่นคงระยะยาวแต่ไม่ค่อยมีเวลาออกไปพบปะกับผู้คน

แอปพลิเคชันหาคู่จึงเปรียบเสมือนเครือข่ายขนาดใหญ่ เป็นการรวมกลุ่มของผู้คนที่ต้องการหาใครสักคนเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ในเชิงโรแมนติคหรือคนที่ต้องการพบปะกลุ่มคนที่มีรสนิยม ความชื่นชอบ การใช้ชีวิต หรือประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับตัวผู้เล่น ปัจจุบันแอปพลิเคชันหาคู่กำลังได้รับความนิยมเนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างรวดเร็ว เพียงแค่มีโทรศัพท์มือถือและเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตก็สามารถสร้างความสัมพันธ์กับคนได้ทั่วโลกอย่างไรซึ่งพรมแดน จากสถิติในปี พ.ศ. 2565 จากผู้คนทั่วโลกพบว่ามีมากกว่า 337 ล้านคนที่ใช้บริการแอปพลิเคชันหาคู่

ภาพ 1

แสดงผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันหาคู่ทั่วโลก ตั้งแต่ พ.ศ. 2561–2565

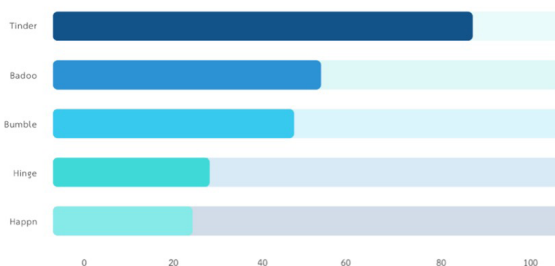

ที่มา: Curry, D. (2023, May 2). **Dating app revenue and usage statistics.** Businessofapps. <https://www.businessofapps.com/data/dating-app-market/#2>

นอกจากนั้น Curry (2022) ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจแอปพลิเคชันหาคู่ออนไลน์ว่าเป็นธุรกิจให้บริการที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ธุรกิจบริการหาคู่ออนไลน์ในปัจจุบันมีมูลค่าถึง 4.94 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 172,665,350,000 บาท อัตราการแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 35.03 บาท) ในส่วนของอัตราผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันหาคู่ทั่วโลกนั้น แอปพลิเคชันทินเดอร์ (Tinder) ได้รับความนิยมสูงสุดในปี พ.ศ. 2565 (Curry, 2022) ซึ่งจากการสำรวจของ iResearch แสดงอัตราการใช้บริการแอปพลิเคชันหาคู่ของคนในประเทศไทยรวมกันไม่ต่ำกว่าเดือนละ 10 ล้านคน (กิริณามุ่งเจริญ, 2563) แอปพลิเคชันหาคู่ที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย ได้แก่ Omi, Badoo, Bumble, Kooop, BeeTalk, OkCupid หรือ Tinder ซึ่งจะมีวิธีการใช้งานที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้งาน

ภาพ 2

แสดงอัตราของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันหาคู่ทั่วโลกของปี พ.ศ. 2565

ที่มา: Curry, D. (2023, May 2). **Dating app revenue and usage statistics**. Businessofapps. <https://www.businessofapps.com/data/dating-app-market/#2>

จากภาพ 2 จะเห็นได้ว่าทินเดอร์เป็นแอปพลิเคชันหาคู่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด โดยแอปพลิเคชัน ทินเดอร์เปิดตัวในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งในช่วงแรกจะเป็นการให้บริการแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย ต่อมาในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 ทินเดอร์เปิดตัว “Tinder Plus®” ซึ่งเป็นการเพิ่มการใช้บริการที่ต้องมีการเสียค่าใช้จ่าย คือ หนังสือเดินทาง (Passport) เพื่อสามารถเปลี่ยนสถานที่ในการเชื่อมต่อกับคนที่อยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของโลกเสมือนกับหนังสือเดินทาง สามารถค้นหาด้วยเมือง หรือปักหมุดลงไปในแผนที่ และย้อนกลับ (Rewind) ได้ หากบังเอิญปัดนิ้วไปทางซ้าย (ปฏิเสธ) ให้กับคนที่ต้องการรู้จักโดยไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งปุ่มย้อนกลับนี้สามารถนำโปรไฟล์นั้นกลับมาได้ และในเดือนเมษายนได้มีการเพิ่ม

“การเชื่อมต่อกับอินสตาแกรม” โดยโปรไฟล์ทินเดอร์ของผู้ใช้บริการจะแสดงรูปในอินสตาแกรม (Instagram) รูปล่าสุด เพื่อเปิดโอกาสในการทำความรู้จักกันในช่องทางอื่นมากขึ้น ในเดือนกรกฎาคมปีเดียวกันได้เพิ่ม “Verified Profiles” ซึ่งต้องมีการยืนยันตัวตนกับบัตรประชาชน จึงจะถือว่าโปรไฟล์ของผู้ใช้นี้เป็นโปรไฟล์จริง เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับผู้ใช้บริการมากขึ้น และต่อมาในเดือนกันยายนปีเดียวกันเพิ่มลูกเล่นที่เรียกว่า “Super Like” เพื่อแสดงให้เห็นว่าคนที่เลือกเป็นคนที่พิเศษกว่าคนอื่น ๆ โดยสมาชิกทั่วไปสามารถใช้ Super Like ได้หนึ่งครั้งต่อวัน แต่สมาชิก Tinder Plus สามารถส่ง Super Likes ได้สูงสุด 5 ครั้งในแต่ละวัน

ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 ทินเดอร์เปิดให้บริการเสียงเพลงร่วมกับ Spotify เป็นการเชื่อมเพลงและศิลปินคนโปรดไว้กับโปรไฟล์ของทินเดอร์ เพื่อหาคนที่มีความชอบแนวเพลงเดียวกัน และ “Tinder Boost” จะช่วยให้โปรไฟล์ของผู้ใช้งานขึ้นบนหน้าการเลือกโปรไฟล์ในเมืองที่อยู่เป็นเวลานาน 30 นาที เพิ่มโอกาสในการจับคู่ และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้เห็นโปรไฟล์เพิ่มขึ้นถึง 10 เท่าในขณะที่มีการ Boost อยู่ ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน ทินเดอร์เริ่มเปิดตัว “More Genders” เพื่อสนับสนุนความหลากหลายทางเพศ และครอบคลุมสมาชิกทุกกลุ่มให้มากที่สุด และในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 ทินเดอร์สร้าง “Tinder Gold” ขึ้น ซึ่งเป็นบริการเฉพาะสำหรับสมาชิกรายเดือนที่มีสิทธิพิเศษมากกว่า “Tinder Plus” ไม่ว่าจะเป็น Passport, Rewind, Unlimited Likes หรือการกด Super Likes ได้ห้าครั้งต่อวัน ใช้งาน Boost ได้เดือนละครั้ง และยังสามารถควบคุมโปรไฟล์ได้มากขึ้นด้วย

ต่อมาในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561 ทินเดอร์ได้เพิ่มลูกเล่นใหม่คือ “Places” เป็นการแสดงพิกัดที่ผู้ใช้บริการสามารถเลือกพิกัดตามกิจกรรมที่สนใจเพื่อดูว่ามีใครบ้างที่เลือกพิกัดนั้นอยู่ เพื่อหาเพื่อนใหม่ที่ชอบไปหรือทำกิจกรรมในพื้นที่ที่ชอบเหมือนกัน และในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 ทินเดอร์ออกแบบฟีเจอร์ “Block Contacts” เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถปิดกั้นรายชื่อติดต่อที่เชื่อมกับแอปพลิเคชันและคู่แม่ตซ์คนที่ไม่ต้องการพูดคุยกันแล้ว เพื่อหลีกเลี่ยงความอึดอัดหากว่าต้องปิดไปเจอคนคุ้นเคย

ในประเทศไทย ทินเดอร์เริ่มได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในช่วงสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 และมีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้ผู้คนสามารถเชื่อมต่อกันได้ทั่วโลก ได้พูดคุยกับคนอื่นไม่ว่าพวกเขาจะอยู่ที่ใดก็ตาม หลายคนมองว่าสามารถช่วยคลายความเหงาและความโดดเดี่ยวที่ต้องกักตัวในบ้านเป็นเวลานานได้ หลายคนได้เรียนรู้ภาษาเพื่อพัฒนาทักษะของตัวเอง หรือได้สร้างความสัมพันธ์ในเชิงโรแมนติกจนนำไปสู่การแต่งงาน และในเดือนมีนาคม ปีพ.ศ. 2563 ทินเดอร์ได้เปิดให้ใช้บริการฟีเจอร์

(Feature) “Passport” ช่วยให้สามารถเชื่อมต่อกับใครที่โหมบนโลกก็ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ให้บริการทุกคนจนถึงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2563 โดยผู้ให้บริการที่ลงใช้ฟีเจอร์นี้สามารถหาคู่แม่ตซ์มากกว่า 1.4 พันล้านคู่ (Globaldatingsights, 2020) ซึ่งได้ทำลายสถิติจำนวนการแม่ตซ์คู่ต่อวันสูงถึง 55 ล้านคู่ของปีก่อนหน้า และด้วยผลตอบรับที่ดีมาก ทินเดอร์ได้เปิดให้ใช้บริการฟีเจอร์ Passport ฟรีอีกครั้งในเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ตลอดทั้งเดือน ซึ่งการเปิดให้ใช้บริการฟีเจอร์นี้แบบไม่เสียค่าบริการนั้นส่งผลอย่างมากในการเริ่มมองหาคู่เดตชาวต่างชาติจนนำไปสู่การแต่งงานของผู้หญิงไทย

จากการเก็บข้อมูลของทินเดอร์ในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ผู้คนใช้เวลาสนทนาบนทินเดอร์มากขึ้น โดยในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 มีการส่งข้อความต่อวันมากขึ้น 19% และการพูดคุยยาวนานขึ้นกว่า 32% การใช้งานและกิจกรรมบนทินเดอร์มียอดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญตลอดทั้งปี โดยมีการปัด (Swipe) เพิ่มขึ้น 11% และการแม่ตซ์เพิ่มขึ้นถึง 42% ต่อสมาชิกหนึ่งคน สะท้อนให้เห็นถึงการหาคู่และค่านิยมแบบเดิมที่เปลี่ยนจากการออกเดทแบบค่อยเป็นค่อยไป มาเป็นการทำตัวสั่นไหวไปตามสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นในแง่ความคาดหวัง อารมณ์ และประสบการณ์ ซึ่งถือเป็นความโดดเด่นของการออกเดทในยุคดิจิทัล ถือได้ว่า ทินเดอร์กลายเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในการพบผู้คนใหม่ ๆ ของคนทั่วโลก แอปพลิเคชันมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้คน มีการเพิ่มฟีเจอร์ต่าง ๆ หลังช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 มีวิธีการต่าง ๆ ในการแสดงออกถึงตัวตนที่แท้จริงได้มากขึ้น รวมถึงสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตลอดจนสามารถตั้งค่าได้ว่าพวกเขาจะพบกับใครบนทินเดอร์และจะสื่อสารกันอย่างไร ทินเดอร์จึงกลายเป็นแอปพลิเคชันหาคู่ออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เพราะมีฟีเจอร์และตัวเลือกที่ช่วยในเรื่องการจับคู่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี

การเริ่มต้นหาคู่ในยุคดิจิทัลกลายเป็นเรื่องที่สะดวกสบายมากกว่ายุคที่ผ่านมา เนื่องจากผู้คนในปัจจุบันนิยมติดต่อสื่อสารกันด้วยช่องทางออนไลน์ จากในอดีตที่พบเจอกันผ่านการเดินทางข้ามพรมแดนรัฐชาติ มาถึงการเปิดภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นต้นเหตุให้มีการหลั่งเข้ามาของชาวต่างชาติ และช่วงที่เว็บไซต์หาคู่และบริษัทจัดหาคู่ได้รับความนิยม จนปัจจุบันที่แอปพลิเคชันกำลังได้รับความนิยม โดยเฉพาะทินเดอร์ซึ่งเปรียบเสมือนพื้นที่สาธารณะในโลกเสมือนจริงที่ผู้คนใช้เพื่อการพบปะกันของหญิงโสดชายโสด ปลดลอคข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถทำได้ในโลกแห่งความจริง และเป็นการเริ่มต้นเปิดประตูความรักในโลกออนไลน์ สู่การพัฒนาความสัมพันธ์และคบหาต่อกันและกันของหญิงไทยชายต่างชาติ จนนำไปสู่การแต่งงานข้ามชาติในที่สุด

สรุปผลการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง “พัฒนาการการแต่งงานข้ามชาติของผู้หญิงไทย” เป็นการศึกษาความเปลี่ยนแปลงของการแต่งงานข้ามชาติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของผู้หญิงไทยกับผู้ชายชาวต่างชาติ ตั้งแต่สมัยอยุธยาถึงปัจจุบัน ซึ่งในสมัยยุคนั้นยังมีการกีดกันการแต่งงานระหว่างผู้หญิงสยามกับชาวตะวันตก แต่ไม่ได้กีดกันการแต่งงานกับชาวจีน ช่วงกลางสมัยรัตนโกสินทร์ที่เริ่มมีการติดต่อสร้างความสัมพันธ์กับชาวต่างชาติ และส่งบุตรหลานออกไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ เกิดการแต่งงานข้ามชาติของชนชั้นสูง ขยายตัวมาถึงชนชั้นล่างจนผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติการแต่งงานของคนต่างประเทศ ในสยาม และยุคที่ปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามชาติมีความเด่นชัดและแพร่ขยายอย่างรวดเร็วคือ ช่วงสงครามเวียดนามที่ทหารชาวอเมริกันจำนวนมากเข้ามาตั้งฐานทัพและพื้นที่สำหรับพักผ่อนในประเทศไทย จนเกิด “เมียเช่า” มาจนถึงช่วงการพัฒนาเศรษฐกิจที่เริ่มเปิดให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นักธุรกิจ นักลงทุน เข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก และในปัจจุบันที่เทคโนโลยีและการสื่อสารได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้คน การพัฒนาการสื่อสารที่ก้าวหน้าทำให้ผู้คนสามารถพบเจอและทำความรู้จักกันได้ง่ายดายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นไม่ว่าตัวเราจะอยู่บนพื้นที่ใดในโลกใบนี้เราก็สามารถเชื่อมต่อกับผู้คนอีกซีกโลกได้ การนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาพัฒนาจนกลายมาเป็นแอปพลิเคชันที่ รวบรวมและสร้างเครือข่ายสังคมขนาดใหญ่เอาไว้ ทำให้ผู้คนสามารถติดต่อ แลกเปลี่ยนความต้องการ หรือการพัฒนาความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ กับกลุ่มคนที่ต้องการแม้จะอยู่คนละประเทศ โดยไม่ต้องอาศัยการข้ามพรมแดนรัฐชาติเท่านั้น

โลกที่ไม่เคยหยุดนิ่งทำให้การใช้ชีวิตและมุมมองของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงไปถึงเรื่องการหาคู่หรือการแต่งงาน ผู้หญิงไทยหลายคนไม่ได้อยู่ในกรอบแบบเดิมในเรื่องการหาคู่ว่าต้องรอให้ผู้ชายเป็นฝ่ายเริ่มต้นความสัมพันธ์ก่อน หรือไม่จำเป็นต้องเริ่มจากการพบปะกันตัวเป็น ๆ ก่อนอีกต่อไปแล้ว แต่สามารถใช้ช่องทางออนไลน์ในการเจอกัน หาเพื่อน หาคู่ได้จากทุกมุมโลก ผู้หญิงมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเลือกคนที่ต้องการเลือกความสัมพันธ์แบบที่พอใจ และเป็นฝ่ายเริ่มต้นความสัมพันธ์ก่อนโดยไม่ต้องรู้สึกละอาย และการที่ผู้หญิงเลือกแต่งงานกับชาวต่างชาติก็ไม่ได้หมายความว่าผู้หญิงต้องการยกระดับสถานะของตัวเองอีกต่อไป ความผิดหวังจากผู้ชายไทย หรือแค่เพราะชื่นชอบชายชาวต่างชาติก็เป็นเหตุผลได้เช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- กริณา มุ่งเจริญ. (2563). พฤติกรรมของคนไทยกับการใช้โซเชียลมีเดียแพลตฟอร์ม
เดทติ้งออนไลน์ [สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
มหิดล]. CMMU Digital Archive. [https://archive.cm.mahidol.ac.th/
bitstream/123456789/3668/1/TP%20MS.026%202563.pdf](https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/3668/1/TP%20MS.026%202563.pdf)
- โกสินทร์ รัตนคร. (2552). การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นช่องว่างทางการสื่อสาร
ของการเลือกคู่ครอง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Digital Research Information Center.
<https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/229105>
- คริส เบเกอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2559). ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย
(พิมพ์ครั้งที่ 5). มติชน.
- คัมเกล้า ดิษฐศิริ. (2563). การสื่อสารเพื่อนำเสนอตัวตนและพัฒนาความสัมพันธ์ผ่าน
ทางแอปพลิเคชันทินเดอร์. วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, 24(3), 94-106.
- ฐิตาภรณ์ การรักษา. (2552). เสน่ห์หญิงไทย: การสร้างให้เกิดการยอมรับวัฒนธรรม
ไทยกับสามีชาวต่างชาติ จังหวัดนครราชสีมา. วารสารความหลากหลาย
วัฒนธรรม, 6(15), 216-223.
- ดุขฎิ อายุวัฒน์, ฟาร์รุ่ง มีอุดร และวิภาวี กฤษณะภูติ. (2554). โครงการการศึกษา
แนวทางการป้องกันและ ช่วยเหลือคุ้มครองผู้หญิงที่เดินทางไปทำงาน
ต่างประเทศ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทัชชกร สัมมะสุต และ จารุพร ตั้งพัฒนกิจ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ
ใช้งานแพลตฟอร์มทินเดอร์ (Tinder) ของผู้บริโภคกลุ่ม Millennials
ในประเทศไทย. วารสารศรีวนาลัยวิจัย, 13(1), 139-154.
- นิชาภัทร วรากมนชัยเดช. (2560). ทศนคติของประชากรไทยกลุ่ม GENERATION
MILLENNIALS ในการเลือกใช้บริการหาคู่ผ่านทาง MOBILE
APPLICATIONS. [การศึกษาอิสระวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
TU Collections. [https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/
TU_2017_5902115012_7895_6986.pdf](https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5902115012_7895_6986.pdf)
- เบนเดกัท แอนเดอร์สัน. (2553). ในกระจก: วรรณกรรมและการเมืองสยาม
ยุคอเมริกัน. อาน.

ปณิธิ์ สุขสมบูรณ์. (2554). เพศภาวะและเพศวิถีข้ามวัฒนธรรม กรณีศึกษาการย้ายถิ่น และการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงไทยกับสามีชาวตะวันตกในสังคม ปัจจุบัน. วารสารเพศวิถีศึกษา, 1(1), 109-134.

พระราชบัญญัติสำหรับแต่งงานคนต่างประเทศในกรุงสยาม. (2440, 9 มกราคม).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 14.

พัชรินทร์ ลาภานันท์. (2549). พลวัตและแนวทางการวิจัย: การศึกษาการแต่งงานข้าม วัฒนธรรมของผู้หญิงในสังคมอีสาน. วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง, 2(3), 1-36.

พัชรินทร์ ลาภานันท์, ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และเยาวลักษณ์ อภิชาติวิมลภ. (2550).

การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม: การศึกษาสถานภาพองค์ความรู้. รายงาน การวิจัย ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภัสสร ลิมานนท์. (2556). ประชากรและสังคมในอาเซียน: ความท้าทายและโอกาส.

สุชาติ ทวีสิทธิ์, มาลี สันถาวรธรรม และศุทธิดา ขวณวัน, บรรณาธิการ.

นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากร และสังคม สถาบันวิจัยประชากรและสังคม.

วารุณี ภูริสินสิทธิ์. (2550). ครอบครัวในความหมายใหม่ การค้นหาวิถีชีวิตแบบใหม่. โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

ศรีหทัย เวลล์ส. (2556). ปรากฏการณ์การแต่งงานต่างวัฒนธรรมในสังคมไทย:

ผลกระทบต่อครอบครัวและชุมชน. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์, 21(36), 1-17.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2552, 12 กุมภาพันธ์). ธุรกิจไทยปี 2552 เฝ้าระวังความเสี่ยง สูงขึ้น ผลสะท้อนต่อภาวะการจ้างงาน. ศูนย์วิจัยกสิกรไทย.

<https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/economy/Pages/19345.aspx>

Binger, B. (2022). Tinder Research and the Social Sphere of Online Dating. OUR Journal: ODU Undergraduate Research Journal, 9(4), 1-9.

Borjas, G. J. (1989). Economic theory and international migration. International Migration Review, 23(8), 457-485.

Constable, N. (2005). Cross-Border Marriages: gender and mobility in Transnational Asia. University of Pennsylvania Press.

Curry, D. (2023, May 2). Dating app revenue and usage statistics. Businessofapps. <https://www.businessofapps.com/data/dating-app-market/#2>

- Pesch, J. A., & Palmroos, C. (2020). **How do you succeed on Tinder? An exploratory study about young women's self-presentation and strategies online.** [Bachelor thesis in Business administration, Jönköping University]. DiVA portal. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1437169/FULLTEXT01.pdf>
- Lapanun, P. (2019). **Love, Money, and Obligation: Transnational Marriage in a Northeastern Thai Village.** NUS Press.
- Lee, S. (2017, December 6). **The History of Online Dating From 1695 to Now.** Huffpost. https://www.huffpost.com/entry/timeline-online-dating-fr_b_9228040
- Pananakhonsab, W. (2016). **Love and Intimacy in Online Cross-Cultural Relationships: The Power of Imagination.** Palgrave Macmillan.
- Plambech, S. (2010). **From Thailand With Love: Transnational Marriage in the Global Care Economy.** Routledge Falmer.
- Tosakul, R. (2010). **Cross-border marriages: Experiences of village women from Northeastern Thailand with western men.**
In: Yang, W. S. ve Lu, M. C. W. (Ed.), Asian cross-border marriage migration: Demographic patterns and social issues. Amsterdam: University Press, 179-200.
- Tyldum, G. & Tveit, M. (2008). **Someone who care: A study of Vulnerability and risk in marriage migration from Russia and Thailand to Norway** (1st ed.). Norwegian Ministry of Labor and Social Inclusion.
- Whitlock, D. (2021, April 6). **Tinder's Passport Feature Free in April For Second Consecutive Year.** Globaldatingsights. <https://www.globaldatinginsights.com/news/tinders-passport-feature-free-in-april-for-second-consecutive-year/>

